

Тетяна Герлянд,
старший науковий співробітник
лабораторії технологій професійного навчання
Інституту ПТО НАПН України,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

ЗАСТОСУВАННЯ КОНТЕКСТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

Провідну роль в удосконаленні сучасного освітнього процесу відіграє впровадження новітніх методів активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів та інтерактивних технологій навчання. Одним з ефективних засобів у цьому аспекті залишається на сьогодні технологія контекстного навчання.

Формування професійних якостей особистості учнів ПТНЗ здійснюється у процесі навчальної діяльності, вивчення циклу професійних дисциплін, циклу дисциплін загальноосвітньої підготовки, а також в ході проходження виробничої практики. На сьогодні це можливе лише з урахуванням міждисциплінарних зв'язків цих циклів, що особливо важливо при ефективній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників.

Найбільш вдало, на наш погляд, на практичних заняттях зарекомендувала себе імітаційна навчальна модель, в процесі якої імітуються ситуації майбутньої професійної діяльності учня ПТНЗ. В основному, це закінчені в смисловому плані фрагменти, які передбачають практичне використання теоретичної інформації в процесі аналізу та прийняття рішень.

Робота учня з такою моделлю вимагає розумового та особистісного його включення в предметну галузь майбутньої професійної діяльності, яка виконує функцію змістоутворюючих контекстів. Одиницею роботи учня стає тренування предметної дії, основна мета якої – практичне перетворення імітованих професійних ситуацій і приведення їх до вирішення завдання, реалізацію тієї чи іншої посадової функції в умовах виробництва.

Основними принципами контекстного навчання, на які слід спиратися в процесі проведення цих занять, є наступні:

- принцип психолого-педагогічного забезпечення особистісного входження учня до навчальної діяльності;
- послідовне моделювання у навчальній діяльності цілісного змісту, форм і умов майбутньої професійної діяльності;
- принцип проблемного навчання (семінари-дискусії, групові практичні заняття, аналіз конкретних виробничих ситуацій);
- принцип адекватності форм організації навчальної діяльності учнів ПТНЗ цілям і змісту сучасної професійно-технічної освіти;
- принцип єдності навчання і виховання особистості майбутнього кваліфікованого робітника.

Учні ПТНЗ підходять до активної практики на останньому курсі з досить сформованими професійно важливими якостями й уміннями. Поставлена мета досягається через розв'язання цілої низки завдань:

- розвиток здібностей учнів ПТНЗ компетентно виконувати професійні функції, вирішувати нагальні проблеми і завдання;
- розвиток і вдосконалення теоретичних знань та професійних умінь і навичок у конкретній виробничій діяльності;
- формування творчого підходу до майбутньої професійної діяльності;
- оволодіння педагогом сучасними технологіями для проведення ефективних практичних занять, вміннями науково-дослідної роботи у галузі педагогічних наук, спостереження, аналізу та узагальнення передового педагогічного досвіду з метою ефективної підготовки майбутніх фахівців.

Таким чином, основна мета підготовки особистості майбутнього фахівця має бути спрямована на забезпечення його професійної підготовки протягом усього процесу навчання, розвиток творчих здібностей, виховання у нього відповідальності, прагнення до постійного професійного зростання та інших особистісних якостей. Це може бути досягнуто як включенням в основну освітню програму підготовки відповідних курсів (проблемних лекцій, розділів дисциплін), так і організацією позааудиторної роботи. Це повною мірою застосовується в контекстному підході до навчання в поєднанні з навчально-

творчим методом викладання спецдисциплін, де послідовно змінюють одна одну семіотична, імітаційна та соціальна навчальні моделі, коли навчальна діяльність учня ПТНЗ переходить у професійну.